

Παναγιώτης Μαυροειδής

Τέλος λοιπόν στη λεγόμενη «Γερμανική εξαίρεση» με την θριαμβευτική είσοδο του ακροδεξιού AfD στη Βουλή στις πρόσφατες εκλογές.

Η Süddeutsche Zeitung, χαρακτηρίζει την είσοδο της AfD στη Βουλή «ιστορικό βήμα προς τα πίσω» και σημειώνει ότι «αυτό που έρχεται δεν είναι τίποτα λιγότερο από μια δοκιμασία για την δημοκρατία μας».

Αποτελεί ωστόσο και **δοκιμασία** για τις εν πολλοίς **εύκολες ερμηνείες** που δίνονται στο πολύ ευρύτερο φαινόμενο της ακροδεξιάς ή/και της νεοφασιστικής δεξιάς, ειδικά στα «λίκνα» της αστικής δημοκρατίας, δηλαδή τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Από τις ΗΠΑ ως τη Γερμανία και από τη Γαλλία ως τη Σκανδιναβικές χώρες, πνέει ο ίδιος δυσώδης άνεμος.

Η πρώτη εύκολη εξήγηση είναι ότι οι Γερμανοί ακροδεξιοί «τρύγησαν» τη διάχυτη **αντι-μεταναστευτική υστερία**. Και όμως αυτό αποτελεί ένα μόνο παράγοντα από τους πολλούς που παίζουν ρόλο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι την πολύ μεγάλη άνοδό τους την πετυχαίνουν στα κρατίδια της πρώην Ανατολικής Γερμανίας, παρά το γεγονός ότι αυτά δεν αποτελούν σημεία προορισμού και εγκατάστασης μεταναστών και προσφύγων, τουλάχιστον στην έκταση που αυτό γίνεται στη Δυτική Γερμανία. Η AfD σημειώνει άνοδο 15,6% στην Ανατολική Γερμανία, ενώ στη Δυτική Γερμανία, σχεδόν τη μισή, για την ακρίβεια 6,5%. Αντίθετα η αριστερή σοσιαλδημοκρατική DeLinke σημειώνει πτώση 6,2% στην Ανατολική Γερμανία και άνοδο 1,4% στη Δυτική Γερμανία.

Τα στοιχεία αυτά φανερώνουν την **κοινωνικο-οικονομική ανασφάλεια** ως ένα ευρύτερο πεδίο εντός του οποίου αναπτύσσεται η ακροδεξιά μέσω της δημαγωγίας της. Υπάρχουν και άλλες πλευρές ωστόσο. Η AfD είναι με διαφορά κόμμα «αντρών ψηφοφόρων», καθώς ψηφίστηκε -τόσο στην Ανατολική όσο και στη Δυτική Γερμανία- σε ποσοστά σημαντικά

υψηλότερα μεταξύ των ανδρών από ό,τι μεταξύ των γυναικών: 27% των ανδρών στην Ανατολική και το 13% στη Δυτική Γερμανία που ψήφισε την AfD, ενώ οι γυναίκες το επέλεξαν σε ποσοστό 17% και 8% αντιστοίχως. Και αυτό παρά το γεγονός ότι η ανεργία και γενικά η κρίση κάθε άλλο παρά πλήττει περισσότερο τους άντρες. Ισχύει ακριβώς το αντίθετο.

Υπάρχουν δύο μύθοι που καταρρέουν εκκωφαντικά.

Ο **πρώτος μύθος** αφορά αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί ως **«αριστερός κοινωνικός αυτοματισμός»**. Σύμφωνα με αυτόν, η οικονομική κρίση, ή όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων και η συνακόλουθη δυσaréσκεια οδηγούν κατά βάση τον κόσμο προς τα αριστερά. Αρκεί βέβαια οι αριστερές και κομμουνιστικές δυνάμεις να αναδείξουν τα βασικά προβλήματα αποφεύγοντας μάλιστα να τα χρωματίσουν με πολιτικά και ιδεολογικά στοιχεία, καθώς έτσι θα «διασπάσουν το λαό», ο οποίος σχεδόν «εν σώματι», με εξαίρεση «παραπλανημένους» ή «φανατικούς φασίστες», είναι έτοιμος να πορευτεί προς τα αριστερά. Ξεχνούν βέβαια όσοι προβάλλουν αυτή την αφελή όσο και επικίνδυνη πολιτικά άποψη ότι τα γυαλιά με την οποία τα μάτια του δήθεν «ενιαίου» λαού κοιτάζουν την πραγματικότητα, τους τα έχει δώσει η ίδια η καπιταλιστική πραγματικότητα που αναπτύσσει συγκεκριμένα κριτήρια και αξίες. Προβλήματα όπως η ανεργία, ναι μεν δεν έχουν χρώμα καθώς πλήττουν ακριβώς με τον ίδιο τρόπο «δεξιούς» και «αριστερούς», ωστόσο τόσο οι αιτίες τους όσο και το πλαίσιο επίλυσής τους έχουν εντονότατο ταξικό χρώμα. Ως προς αυτό, η ακροδεξιά έχει πλεονέκτημα καθώς ξεκινάει με αφετηρία τις κατεστημένες και εμπεδωμένες αξίες και κριτήρια που αφαιρούν τα ταξικά αίτια των προβλημάτων και εστιάζουν δημαγωγικά όσο και επιδερμικά στην «πολιτική τάξη», στα «κόμματα», στους «ανίκανους πολιτικούς», στους «ξένους», στη «διαφθορά» ή γενικά και αόριστα στην «παγκοσμιοποίηση». Τα πανιά της ακροδεξιάς έτσι και αλλιώς το φουσκώνει η ΕΕ φρούριο για τους μετανάστες και συλλέκτης νεκρών προσφύγων στην Μεσόγειο, οι πολεμικές εκστρατείες των ΗΠΑ στο όνομα του θεού (God bless America) ή η δαιμονοποίηση από μεριάς των αστικών κυβερνήσεων και ΜΜΕ των φτωχοδιαβόλων των μεγαλουπόλεων.

Ο **δεύτερος μύθος** είναι αυτός που θέλει τα ακροδεξιά ή/και νεοφασιστικά κόμματα να συγκεντρώνουν πολυσυλλεκτικά απλά και μόνο ψήφους δυσaréσκειας υποτιμώντας ότι στον πυρήνα της η υποστήριξή τους, αποτελεί **και ορθολογική επιλογή**. Τα στοιχεία που συγκροτούν αυτήν την επιλογή χρειάζονται σοβαρή ανάλυση. Συχνά παρατίθενται οι εκφάνσεις ή οι τροφοδοτούσες πηγές της νέο-ακροδεξιάς ιδεολογίας και ρητορικής (αντιμεταναστευτικές θέσεις, ξενοφοβία, ισλαμοφοβία κλπ), με υποτίμηση του ενοποιητικού ιδεολογικού της πυρήνα που συνίσταται στην ανάδειξη του **έθνους** ως το βασικό ταυτοτικό, ενοποιητικό, υπερταξικό, σχεδόν υπερφυσικό στοιχείο, που υπερβαίνει την

πολιτική έννοια με την οποία το νοσηματοδότησε η αστική Γαλλική Επανάσταση. Πράγματι, τα ακροδεξιά κόμματα, κατά τεκμήριο περισσότερο πολυσυλλεκτικά σε σχέση με τις νεοφασιστικές οργανώσεις μπορεί να διαφέρουν σε πολλά στοιχεία (όπως στην τοποθέτηση για το κράτος, την ΕΕ, το κοινοβούλιο κ.α.), έχουν όμως ως σταθερή ιδεολογική αφετηρία το έθνος εντός του κράτους που το οριοθετεί και οφείλει να προστατεύει. Η αντιπαράθεση στους πρόσφυγες, μετανάστες, αλλοθρησκούς, αλλοεθνείς και γενικά στους «άλλους» ή η αντίθεση στην «παγκοσμιοποίηση», γίνονται από τη σκοπιά του «κινδύνου της αλλοίωσης της εθνικής συνοχής» και των συμφερόντων του έθνους. Ο κομμουνισμός ή/και το εργατικό κίνημα γενικά αποτελούν βεβαίως πρώτιστο εχθρό, ακριβώς επειδή και στο βαθμό που θεωρούν ως βασική πολιτική κατηγορία τις **τάξεις** και την ταξική διαπάλη.

Αν λοιπόν «φωνάζει» για κάτι η άνοδος της ακροδεξιάς στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, είναι αφενός η υποχώρηση της αριστερής, δημοκρατικής και αντικαπιταλιστικής οπτικής και κατεύθυνσης στην επίλυση των βασικών κοινωνικών προβλημάτων (εξ αιτίας του αφελούς «αριστερού αυτοματισμού και της άχρωμης «ενότητας πάνω στο πρόβλημα»), όσο και ο εξορισμός της συνολικής κομμουνιστικής διεθνιστικής προοπτικής για την εργατική χειραφέτηση από την ευρύτερη πολιτική διαπάλη.

Οι πανικόβλητες καταφυγές σε παντρέματα του εθνικού και του ταξικού λόγου, υπεκφεύγοντας της ανάγκης της ηγεμονίας του δεύτερου πάνω στον πρώτο, το μόνο που καταφέρνουν είναι να ενισχύουν την **αναπαραγωγή της κυριαρχίας του εθνικού υπερταξικού λόγου**. Στο πλαίσιο αυτό εμφανίζονται όλο και πιο συχνά όψεις μιας **εθνικιστικής (δήθεν) αριστεράς**, που δεν διστάζει να εγκολπώνεται συχνά ακόμη και ορολογία της ακροδεξιάς όπως τον λεγόμενο «**εθνομηδενισμό**». Τα ρεύματα αυτά κάνουν εκλεκτική επίκληση στοιχείων της παράδοσης των λαϊκών αγώνων ειδικά στην περίοδο των πολέμων ή της αντιαποικιακής αντιιμπεριαλιστικής πάλης των λαών, αδυνατώντας να δουν την διαφορετικότητα με την οποία τίθεται το εθνικό ζήτημα σήμερα στις ανεπτυγμένες τουλάχιστον χώρες -κυρίως ως πλευρά της διεκδίκησης λαϊκής κυριαρχίας απέναντι στην «απολυταρχική» δράση των ηγεμονικών καπιταλιστικών χωρών και όχι ως αίτημα εθνικής ολοκλήρωσης/απελευθέρωσης ή εθνικής ανεξαρτησίας- σε σχέση με το καθοριστικό που είναι η ταξική κοινωνική απελευθέρωση από τα δεσμά της κεφαλαιοκρατίας. Είναι ενδεικτικό -στο καθ' ημάς- ότι από την παράδοση του ΕΑΜ προτιμούν να θυμούνται το εσφαλμένο σύνθημα του ΕΑΜ «Ζήτω η Εθνική Ενότητα», παρά το «θέλουμε λεύτερη εμείς πατρίδα και πανανθρώπινη η λευτεριά» που τραγουδούσαν με ενθουσιασμό οι μαχητές του.

Συμμετρικό ανάλογο αυτού του τύπου της αριστεράς που αρέσκεται να αυτοχαρακτηρίζεται ως «πατριωτική», αποτελεί η λεγόμενη «**πολιτισμική**» **αριστερά** ή οποία σε απόσπαση

επίσης από την κεντρικότητα της κοινωνικοταξικής διαπάλης στην καπιταλιστική κοινωνία μεταξύ των βασικών τάξεων (αστικής και εργατικής), περιορίζεται στην υπεράσπιση δικαιωμάτων «πολλαπλών υποκειμένων» και κυρίως ως χωριστών «μειονοτήτων» που παρατίθενται χύδην (εθνικές, θρησκευτικές, σεξουαλικού προσανατολισμού, μετανάστες/πρόσφυγες, γυναίκες/άντρες κλπ). Καθόλου παράξενο αυτού του τύπου η αριστερά βλέπει την μαντήλα ως βασικό αντίπαλό της παρά την ιμπεριαλιστική ληστεία του αραβικού μουσουλμανικού κόσμου. Ούτε είναι τυχαίο ότι συνήθως βρίσκεται στην ουρά του «δημοκρατικού» στρατοπέδου στις καπιταλιστικές χώρες (πχ πίσω από την Κλίντον), οριζόμενη κυρίως ως αριστερά των «ταυτοτήτων» και του κοινωνικού φιλελευθερισμού.

Είναι πραγματικό τραγικό να διαβάζει κανείς ότι η AfD τροφοδοτήθηκε αφενός με κάτι λιγότερο από 2 εκατομμύρια από τη δεξιά Χριστιανοδημοκρατία και την αποχή, αλλά αφετέρου και με μισό εκατομμύριο από τους σοσιαλδημοκράτες και **μισό εκατομμύριο από πρώην ψηφοφόρους της DeLinke**.

Με αυτή την έννοια, οι επικίνδυνη άνοδος της άκρας δεξιάς ή/και της νεοφασιστικής δεξιάς, δεν είναι καθόλου άσχετη με την απουσία ενός διακριτού πόλου μιας εργατικής κομμουνιστικής αναφοράς που να αντλεί υλικό και ιδέες και να συγκροτεί κοινωνική πρακτική και θεωρία στο καθοριστικό πεδίο της κοινωνικής ταξικής αντιπαράθεσης. Τα καθολικά συμφέροντα της εργατικής τάξης στην εργασία αλλά και σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής και τα πεδία που συγκροτούν την κοινωνική προσωπικότητα κάθε ανθρώπου στη σύγχρονη εποχή ανεξάρτητα από εθνική καταγωγή, φύλο ή θρησκεία, απουσιάζουν εκκωφαντικά από την κυρίαρχη αριστερά στην Ευρώπη. Πολύ δε περισσότερο το ζήτημα της συνολικής εναλλακτικής του κομμουνισμού. Τέτοιο δέος απέναντι στην «αγορά» και τα όργανά της, τύπου ΕΕ!

Το ζητούμενο είναι, αν μη τι άλλο, η έναρξη ενός ουσιαστικού πολιτικού και θεωρητικού διαλόγου ανάμεσα στις διάσπαρτες πρωτοπορίες που σήμερα υπάρχουν σε όλες τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες όπου ακούγεται ο βαρύς ήχος της ακροδεξιάς και φασιστικής μπότας. Διότι στο εξής ο πολιτικός χρόνος κάθε άλλο παρά θα μετριέται με τα μεσοδιαστήματα τεσσάρων χρόνων από κάλπη σε κάλπη... Όποιος δεν το κατάλαβε, ο Τράμπ δεν αποτελεί κυρίως μια τυχαία και γραφική φιγούρα, αλλά περισσότερο το σύμβολο προς ένα υπεραντιδραστικό καπιταλισμό που μαζί με το κοινωνικό τσαλαπάτημα της εργατικής τάξης θα φοράει επίσης όλο και πιο χακί πολεμικά ή/και μαύρα ρούχα σε διαρκείς επιχειρήσεις μόνιμης «έκτακτης ανάγκης».